

Budskap utan pekpin

[singlepic id=324 w=583 h=388 float=left]

Teater Uno vill vara en moralisk teater utan att moralisera. Research och fördjupning är självklara arbetsmetoder. Skådespelarna är involverade i allt.

Text: Ingemo Orstadius | Bild: Per-Anders Karlsson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 4 2011](#)

– Det är ovanligt att skådespelare tar ett så stort ansvar för föreställningen och allt runtomkring som vi gör, säger Pelle Bolander. Vi är som en teatermaskin.

Teater Uno är en av Göteborgs äldsta teatrar. Den startade 1977 och finns sedan fem år tillbaka på Esperantoplatsen. Lokalen, som tidigare var en spansk klubb, har högt i tak och är spartanskt inredd med stolar placerade runt höga vita mingelbord i foajén. Vid ingången till salongen finns en affisch med titeln Pokerfejs omgiven av spelkort som föreställer vanliga människor. Det var ingen tillfällighet att pjäsen startade i foajén. Teater Unos ensemble spelar lika mycket utanför scenen som på den.

– Vi har alltid en flytande gräns mellan scen och salong för att kunna interagera med publiken. Det är ett av Teater Unos kännetecken, säger producenten Marie Svensson.

Teatern har en platt organisation och fungerar som en medlemsgrupp.

– Ingen säger åt oss vad vi ska spela och alla konstnärliga val görs av skådespelarna själva. Alla vet varför vi gör en pjäs. Vi är vana vid att ta helhetsansvar och jobba med gruppregi. Det är en lång och jobbig, men intressant process, säger Marie Svensson.

Den här gången valde gruppen att ta in en regissör utifrån, Sergej Merkusjev. Han är dock ingen ny bekantskap för Teater Uno, eftersom han regisserade deras förra pjäs, Karl XII, med ett gott resultat.

Att just Sergej Merkusjev passar in så bra på Teater Uno kan bero på hans ryska teaterbakgrund. Liksom Teater Uno är han van vid att med knappa resurser göra "explosiv" teater.

– Vi är som en teatermaskin. Vi har inga särskilda tekniker, utan gör allt själva. Medan två av oss är inne på scenen håller de andra två på med ljud och ljuseffekter, säger Pelle Bolander, som spelar Nicke i pjäsen.

Arbetssättet innebär att skådespelarna blir väldigt beroende av varandra och hela tiden måste lyssna på varandra för att det ska fungera.

Teater Uno arbetar ofta med aktuella samhällsfrågor och sommaren 2010 bestämde sig gruppen för att göra en pjäs om spelproblematik utifrån ett anhörigperspektiv. Men när de letade material på det temat, hittade de inget som passade. I pjäsen Alkohålet, av Cristina Gottfridsson, som beskriver hur barn drabbas av frånvarande föräldrar, är det förstas spriten som är problemet.

– Men vi ringde manusförfattaren och frågade om vi fick bearbeta hennes pjäs och hon sa ja. Hela teatergruppen är ansvarig för manuset till Pokerfejs, berättar Åsa Eek Engquist, som både spelar mamman och fröken i Pokerfejs.

För att förstå problematiken besökte skådespelarna Casino Cosmopol i Göteborg.

– Jag satsade 20 spänn och kom hem med 280, berättar Pelle Bolander. Jag älskar den triggern; känslan jag får inför ett avgörande.

Men det är stor skillnad mellan att spela och att vara spelberoende.

– Hjärnan blir kidnappad. Det handlar om känslor; förnuftet har inget att säga till om, förklarar Åsa Eek Engquist.

Staten tjänar mycket pengar på att folk spelar, men de enskilda människorna förlorar. Tillgängligheten har ökat dramatiskt med internet, det är gratis i början, det finns många spännande aspekter och det är ett sätt att umgås. Hela samhället genomsyras av idén om att leva ett glidarliv, att

bli en vinnare, inte en loser.

Gruppen gjorde också studiebesök på Spelberoendes förening och fick höra historier från det verkliga livet. Föreningen var angelägen om att hjälpa till med information eftersom de gärna vill nå ut till barn. Rådgivaren Mattias Ekenberg läste manus under arbetets gång och kom med synpunkter.

Pelle Bolander tror att det går att förebygga spelberoende bland yngre.

– Och visst kan vi moralisera, men vi vill inte bannlysa spel som underhållning. Det är inte poängen i Pokerfejs.

ingemo.orstadius@telia.com

Läs vidare

www.spelberoende.se

Mörkertalet är stort, men cirka två procent kallas riskspelare. Av dem har ungefär en halv procent grava spelproblem.

Mörkertalet är störst bland kvinnor, som har en dubbel skuldbörda. "Jag som mamma borde inte spela. Jag ska ta omhand, inte bli omhändertagen."

Snittåldern hos manliga spelmissbrukare som söker hjälp är mellan 35 och 40 år. Motsvarande ålder för kvinnor är 45–50 år. I kvinnornas fall är det ofta kopplat till att barnen flyttar hemifrån.

Bland dem som söker hjälp finns även mammalediga kvinnor och yngre män som spelar nätpoker.

Till riskgrupperna hör människor som lever ensamma eller känner sig utanför i samhället, invandrare och unga utan jobb. Men alla finns representerade, även personer med höga chefspositioner.

Spelberoendes förening har funnits sedan 1994. Mellan 2004 och 2007 skedde en dramatisk förändring. Dubbelt så många sökte hjälp för sitt spelmissbruk.

– Det är inte svårt att spela i dag. Du kan spela dygnet runt

om du har en bra telefon. Spelandet har klivit in i vardagsrummet hos oss. I TV 4:s morgonsoffa skrapar du en trisslott och varje tidning har en spelbilaga, säger Mattias Ekenberg från Spelberoendes förening i Göteborg.

Föreningen arbetar med hjälp till självhjälp. Spelmissbrukaren är inte sitt beroende, han/hon har ett beroende.

Medlemmarna försöker peppa varandra att leva spelfritt.

Föreningen kan erbjuda förståelse, visa på goda exempel och ingjuta hopp.